

**แนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1**
**GUIDELINES FOR ADMINISTRATION FOR PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY
DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE OFFICE OF
CHAIYAPHUM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1***

ณิภาพร สินทร, วานิช ประเสริฐพร
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Niphaphorn Sinthon, Vanich Prasertphorn
Northeastern University, Thailand
E-mail: sinthrn258@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 342 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการหาค่าความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมเกื้อหนุน ด้านการแบ่งปันประสบการณ์ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันสู่การปฏิบัติ ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมเกื้อหนุน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันสู่การปฏิบัติ ด้านภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ ด้านการแบ่งปันประสบการณ์ ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน

2. ความต้องการจำเป็นแนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดย

* ได้รับความเห็นชอบ: 6 พ.ย. 2563; แก้ไขบทความ: 1 ธ.ค. 2563; ตอปรับตีพิมพ์: 12 ธ.ค. 2563

เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันสู่การปฏิบัติ ด้านค่านิยม และวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการแบ่งปันประสบการณ์ ด้านสภาพแวดล้อมเกื้อหนุน

คำสำคัญ: แนวทางการบริหาร; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the current situation and the desirable conditions of the administration for professional learning community development of educational institutions under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 1 and 2) to study the needs of the administration for professional learning community development of educational institutions under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 1 . The sample group consisted of school administrators and teachers under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 1 with the total number of 342 people. The instrument used was a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used in data analysis comprised percentage, mean, standard deviation and Modified Priority Needs Index. (PNI modified index)

The research results were found that:

1. The current situation of the administration for professional learning community of educational institutions under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 1, in overall, was rated at a moderate level which could be arranged from the highest to the lowest level as follows: Supporting Environment, Shared experiences, Cooperative learning to implementation, Shared values and vision, Unified leadership. The desirable condition of the administration for professional learning community of educational institutions under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 1, in overall, was rated at a high level, when considering in each aspect, it was found that it was rated at a high level in all aspects arranging from the highest to the lowest level as follows: Supporting environment, Cooperative learning to implementation, Unified leadership, Shared experiences, Shared values and vision.

2. The needs of guidelines for the administration for professional learning community development of educational institutions under the Office of Chaiyaphum Primary

Educational Service Area 1, in overall, was at a high level, arranging from the highest to the lowest level as follows: Unified leadership, Cooperative learning to implementation, Shared values and vision, Shared experiences, Supporting environment.

Keywords: Guidelines for Administration; Professional Learning Community

บทนำ

การพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามศาสตร์พระราชาด้วย Active Learning และ Professional Learning Community (PLC) สู่คุณภาพ Thailand 4.0 เป็นกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เกิดจากการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหารและนักการศึกษาในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) สู่สถานศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ครูที่เข้าร่วมโครงการ นำกระบวนการตามกรอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสามารถส่งเสริม ให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ ให้กับนักเรียนทำงานร่วมกันและความรับผิดชอบ ต่อตนเองของครู เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2559)

หน่วยงานทางการศึกษาต่างเห็นถึงความสำคัญของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2552) กล่าวว่า “ความมุ่งหวังของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ สิ่งที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยซึ่งได้แก่ ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน โดยผู้บริหารสถานศึกษาคือบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดขึ้นอย่างแท้จริง” ผู้บริหารสถานศึกษามีข้อเสนอแนะแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้แต่เพียงผู้เดียว แต่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและสนทนาปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเสนอแนวคิดในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดของฮอร์ด (Hord, 1997) ที่กล่าวว่า การดำเนินการในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยอาศัยกระบวนการของความร่วมมือที่ของครู อาจารย์ นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน อันจะช่วยให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้ทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ดังเช่น ฮอร์ด (Hord, 1997)

อธิบายว่า ความเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวทางที่ทำให้ครูผู้สอนร่วมกันเพื่อค้นพบความรู้ใหม่ ๆ และความหมายเฉพาะในกลุ่มสมาชิกของชุมชนนั้นๆ ชุมชนแห่งการเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของปัจเจกบุคคลที่จะแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ รอบตัว ดังนั้น การเรียนรู้จากผู้อื่นหรือเรียนรู้ร่วมกันกับผู้อื่นจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2559) อธิบายว่า ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การเรียนรู้ร่วมกัน การทำงานร่วมกันและความรับผิดชอบของตนเองของครู เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว ภายใต้โครงการขับเคลื่อนความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป้าหมายเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ ผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ให้สามารถนำกระบวนการความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) ไปจัดทำแผนการขับเคลื่อนความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง แต่จากการสังเคราะห์ผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนางาน ของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนหนึ่งยังไม่มีความพร้อมและไม่มีทิศทางในการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบท ที่แท้จริง อีกทั้งบุคลากรของสถานศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างแท้จริง ทำให้กระบวนการในการดำเนินการตามความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไม่ประสบผลสำเร็จในระดับน่าพอใจ สถานศึกษาไม่ได้กำหนดรูปแบบหรือกลยุทธ์อันเป็นนวัตกรรมและวิธีการพัฒนาที่เป็นระบบและรูปธรรม ที่ชัดเจนในการพัฒนา ทำให้ขาดความมั่นใจในการดำเนินงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2562)

ผู้วิจัยเป็นข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เพื่อจะได้เสนอแนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ต่อสถานศึกษาในสังกัดได้นำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการด้านการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 231 แห่ง รวม 2,356 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 342 คน คิดเป็นร้อยละ 14.52 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้สูตรในการคำนวณ ของทาโรยามาเน (Yamane)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

4. ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์หาค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัย

วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ตารางที่ 1

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI Modified	ลำดับ
ด้านภาวะผู้นำแบบรวมหมู่	3.07	0.65	ปานกลาง	4.40	0.43	มาก	0.43	1
ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ ร่วมกัน	3.09	0.64	ปานกลาง	4.36	0.45	มาก	0.41	3
ด้านการเรียนรู้ร่วมกันสู่การ ปฏิบัติ	3.12	0.69	ปานกลาง	4.42	0.41	มาก	0.42	2
ด้านสภาพแวดล้อมเกื้อหนุน	3.36	0.77	ปานกลาง	4.45	0.35	มาก	0.32	5
ด้านการแบ่งปันประสบการณ์	3.20	0.94	ปานกลาง	4.37	0.45	มาก	0.37	4
รวม	3.17	0.17	ปานกลาง	4.41	0.10	มาก	0.39	

1. สภาพปัจจุบันการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17, S.D. = 0.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมเกื้อหนุน ($\bar{X} = 3.36, S.D. = 0.77$) ด้านการแบ่งปันประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.20, S.D. = 0.94$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.12, S.D. = 0.69$) ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 3.09, S.D. = 0.64$) ด้านภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ ($\bar{X} = 3.07, S.D. = 0.65$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์แนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมเกื้อหนุน ($\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.35$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.41$) ด้านภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.43$) ด้านการแบ่งปันประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.45$) ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.45$)

3. ความต้องการจำเป็นในการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 รายด้าน พบว่า มีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.32 ถึง 0.43 เรียงลำดับความสำคัญดังนี้ ด้านภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ (PNI Modified = 0.43) ด้าน

การเรียนรู้ร่วมกัน สู่การปฏิบัติ (PNI_{Modified} = 0.42) ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน (PNI_{Modified} = 0.41) ด้านการแบ่งปันประสบการณ์ (PNI_{Modified} = 0.37) และด้านสภาพแวดล้อมเกื้อหนุน (PNI_{Modified} = 0.37) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เป็นเพราะว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ดำเนินการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ยังน้อย โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับกิจกรรมอื่นมากกว่าการดำเนินการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อาจเป็นเพราะยังไม่มี ความเข้าใจการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วทัญญู ภูครองนา (2557) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้รับอิทธิพลทางตรงจากภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้อำนวยการโรงเรียน แรงจูงใจของครู สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2552) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า หลักสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือการร่วมกันทำ (Collaboration) นั่นก็คือ ครูอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน จะต้องใช้ความพยายามร่วมกัน การร่วมกันทำ ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องช่วยกันทำและร่วมกันทำ ไม่มีกำแพงกั้น ระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความเป็นผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมของการ ทำงานร่วมกันพร้อมกับสร้างแรงจูงใจให้กับครูเพื่อให้เกิดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างแท้จริง

สภาพที่พึงประสงค์แนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน เป็นเพราะว่าโรงเรียน มีการ มอบหมายงานและความรับผิดชอบเป็นไปตามโครงสร้างการบริหารงาน มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ในการทำงานระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู อีกทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศระหว่างกัน ภายในสถานศึกษา ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างราบรื่นในหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญพร บุญรักษา (2553) ที่พบว่าโครงสร้างองค์กรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จัดงานให้ตรง

ความสามารถของบุคลากร รวมทั้งการการธำรงรักษาบุคลากรให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน และ ฮอร์ด (Hord, 2010) ได้กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมอบความไว้วางใจให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำมีอำนาจและตัดสินใจร่วม

2. ความต้องการจำเป็นแนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน เป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาได้จัดอบรมครู ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเข้าใจในการดำเนินการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาพื้นฐานสามารถที่จะพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ การเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจะมีการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ร่วมงาน เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อีกทั้งการปฏิบัติงานร่วมกันจะทำให้เกิดความรับผิดชอบ เกิดความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับงาน สามารถทำงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จึงมีความต้องการแนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริ พิศุทธิ์สินธพ (2553) ที่ได้ศึกษารูปแบบแห่งการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ในสถานศึกษาคาทอลิก พบว่า สถานศึกษามีความต้องการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับมาก และผลการวิจัยของ เมษา นวลศรี (2550) ที่ได้ทำการประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของชุมชนสูงสุด คือ การขาดความตระหนักและขาดความรู้ ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นเมื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้รับการอบรมเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา จึงมีความต้องการแนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในระดับมาก

บทสรุป

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสภาพปัจจุบันการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับกิจกรรมอย่างอื่นมากกว่าการดำเนินการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและบุคลากรในสถานศึกษาไม่ให้ความร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์แนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบเป็นไปตามโครงสร้างการบริหารงาน มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ในการทำงานระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำมีอำนาจและตัดสินใจร่วม จึงทำให้การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาคือบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดขึ้นอย่างแท้จริง” ผู้บริหารสถานศึกษามีใช้ผู้ออกแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้แต่เพียงผู้เดียว แต่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและสนทนาปรึกษารื้อกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเสนอแนวคิดในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ ทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ควรดำเนินการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ใน 5 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมเกื้อหนุน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันสู่การปฏิบัติ ด้านภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ ด้านการแบ่งปันประสบการณ์ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน อันจะส่งผลให้สถานศึกษามีการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สูงขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ควรนำแนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ไปกำหนดเป็นแนวปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2.2 ควรทำวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development) ให้เกิดการลงมือปฏิบัติอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

ฉันทพร บุญรักษา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

เมษา นวลศรี. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วาทัญญู ภูครองนา. (2557). ตัวแปรที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2559). เอกสารประกอบการบรรยาย วิชากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา. นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 1. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. ศัยภูมิ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 1.

สิวรี พิศุทธิ์สินธพ. (2553). รูปแบบแห่งการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถานศึกษาคาทอลิก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2539). ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Hord, S.M. (1997). *Professional Learning Communities: Communities of Continuous Inquiry and Improvement*. Austin: Southwest Education Development Laboratory.

Hord, S.M. (2010). *Learning Together, Leading Together: Changing Schools Through Professional Learning Communities*. New York: Teachers College Press.